

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Невяна Фесчиева д.м.**,

за дисертационния труд

на Светлана Йоргова Радева

на тема:

**„Професионална адаптация на медицинския персонал
в болничната акушеро-гинекологична помощ”**

за придобиване на ОНС „доктор”

по област на висше образование: 7.Здравеопазване и спорт,

професионално направление: 7.4. Обществено здраве

и научна специалност „Управление на общественото здраве“

Със Заповед № Р-109-243/09.07.2020 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р П Стоянов” – Варна на основание на Протокол № 1/20.07.2020 г. от заседание на Научното жури съм определена да представя становище по процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор” на Светлана Радева, докторант на самостоятелна подготовка към Медицински Университет „Проф. Д-р П. Стоянов“ – Варна, Факултет „Обществено Здравеопазване“, Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, по област на висше образование: 7.Здравеопазване и спорт, професионално направление: 7.4. Обществено здраве, научна специалност „Управление на общественото здраве”

Кариерно развитие на докторантката. *Образование.* Завършва средно образование в Силистра през 1994 г.; през 1995г -1998 г. в Медицински колеж-Варна се дипломира по специалност акушерка. През 2009-2013 г. получава диплома „бакалавър“, а в 2014 г. „магистър“ по здравен мениджмънт от ФОЗ на МУ-Варна. Втора магистърска степен придобива също от МУ-Варна по специалност „Управление на здравните грижи“. От 2017 г. специализира „медицинска информатика и здравен мениджмънт. През 2018 г. е зачислена в докторска програма „Управление на общественото здраве” към Катедрата по социална медицина и организация на здравеопазването, МУ-Варна. След обсъждане на КС в катедра Социална медицина и организация на здравеопазването предложено и

взето решение на ФС на ФОЗ (Протокол № 152/26.06.2020г.) със заповед № Р-109-243/09.07.2020 на Ректора на МУ-Варна е отчислена с право на защита.

Трудовият ѝ път след дипломирането в Медицински колеж-Варна е свързан с професионалната ѝ квалификация на акушерка. От 2016 г. и досега е главна акушерка на СБАГАЛ „Проф. д-р Д. Стаматов“- Варна. През годините чрез участие в множество курсове за следдипломно обучение е повишавала своята професионална квалификация.

Владее на работно ниво руски език и писмено и говоримо със сертификат В 1 английски език. Членува в БАПЗГ, Българското дружество по обществено здравеопазване, Европейската асоциация по обществено здравеопазване.

Оценка на дисертационния труд

Описателна характеристика

Дисертационният труд е написан на 196 страници и структуриран в пет основни глави. Съдържа 53 фигури, 16 таблици и 5 приложения. Списъкът на използваната литература включва 183 заглавия, от които 118 на кирилица и 65 на латиница.

Темата на дисертацията на Светла Радева се вписва в проблематиката на общественото здравеопазване. Посветена е на човешките ресурси в акушеро-гинекологична болнична помощ, чието значение се увеличава особено в периоди на демографска криза. Темата не е била предмет на научно проучване до сега. Докторантката изследва мотивацията и адаптацията на персонала към работното място като фактор за повишаване ефективността на труда и на самото болнично звено

В литературния обзор, структуриран според задачите, които си поставя, докторантката демонстрира много добро познаване на мотивационните теории, адаптационните механизми и възможностите им за приложение при работещите в болнични здравни заведения.

Целта е ясно определена: Да се проучат проблемите в адаптацията на медицинския персонал в болничната акушеро-гинекологична помощ и въз основа на това да се разработи система за адаптиране на работещите и обучаващите се към практикуване в болнични условия.

За изпълнение на целта са поставени седем задачи, които се отнасят както до адаптацията на лекари и акушерки, така и на студентите - акушерки към работа в клиничните бази и готовността им да упражняват в бъдеще избраната професия. Като изход от проучването са поставени още две задачи: да се предложат насоки за успешна адаптация на студентите към клинична работа по време на обучението по професията и разработване на начално и текущо приспособяване на болничния медицински персонал

към непрекъснато променящите се условия. Формулирани са пет изследователски хипотези.

Методологията е много добре описана. Приложените изследователски методи са адекватни на поставените цел и задачи. Детайлно са описани обект и обем на проучването, признаци на наблюдението за всяка от групите респонденти: 141 лекари от АГ отделения на избрани болници (специалисти и специализанти), 173 акушерки работещи в същите АГ отделения, 136 студенти от 3-и и 4-и курс по специалност „Акушерка“ от градовете Варна, Сливен и Плевен. Инструментариумът, специално разработен за всяка група респонденти, отразява вижданията на докторантката и отговаря на поставените задачи. Така представената методология предполага валидност на получените резултати и показва възможностите на докторантката да планира и провежда самостоятелна изследователска работа

Оценка на резултатите и приносите.

Резултатите са представени съобразно поставените задачи и са обособени в четири раздела. Характеризирани са отделните групи респонденти като изпъкна преобладаване на по-високите възрастови групи, както при лекарите (близо половината са над 55-годишна възраст), така и при акушерките (най-голям относителен дял има възрастовата група 46-50, следвана от тези на възраст 51-60 г.). Тази характеристика предполага както положителен професионален опит, така и намаляване поносимостта към свръхнатоварвания, чест спътник на кадровия дефицит, за който съобщават респондентите, особено сред акушерките. Разкриването на мотивиращи и демотивиращи фактори за адаптация на работното място има значение в перспективното и ежедневно управление на човешките ресурси. При лекарите добрите доходи и доброто социално положение са два най-силно мотивиращи фактори. Неудовлетворително заплащане, конфликти (заплахи от) с пациенти, ролева неяснота, променяща се нормативна уредба са демотивиращи фактори, които придобиват значение и при решение за напускане на работното място. Акушерките отдават значително предпочитание на личностния подход и на близкото обкръжение: за своята ежедневна адаптация разчитат на първо място на екипа, с който работят – 39,88%. „Добрият пряк ръководител“, също елемент от близкото обкръжение, заема първо място (81%) сред мотивиращите фактори. „Финансовата неудовлетвореност“ и при акушерките е най-важна причина за напускане на работа (64,74%). Конкретните предложения на работещите болнични акушерки за улесняване на текущата им адаптация са насочени към подобряване на микроклимата на работното

място, начина на организация, разнообразяване на формите на квалификация без откъсване от работната среда.

Много богата е информацията, получена от проучването сред студентите. Като оценяват много добре обучението в клиничните бази, студентите посочват възможности за неговото подобрене – повече самостоятелност при изпълнение на дейностите, по-голямо участие в работата, обратна връзка с дежурен персонал, с преподавател, по-голяма яснота при поставяне на задачите, необходимост от наставник в първите дни на работното място.

Докторантката е проявила творчески подход и въз основа на резултатите от проучванията сред различните групи, собствени наблюдения, управленски опит и добра теоретична подготовка е разработила раздел: „Управленски подходи за адаптация“. Той съдържа конкретни, добре обосновани стъпки за подобряване на адаптацията на студенти, медицински персонал и служители. Наличието на иновативни предложения сред тях показва капацитета на докторантката за организационно проектиране, което определено е с полезно действие. Значението му се увеличава от факта, че голяма част от предложенията са апробирани в лечебно заведение от докторантката или по нейна инициатива.

Изводите и препоръките произтичат от резултатите на дисертационния труд. Авторефератът отразява точно неговите най-съществени страни. Във връзка с дисертацията са направени четири публикации и един доклад на научен форум. Две от публикациите са в български издания и две - в международни. Изразявам съгласие с представените приноси, които са както с теоретико-познавателен, така и с практико-приложен характер.

Заклучение.

Дисертационният труд **„Професионална адаптация на медицинския персонал в болничната акушеро-гинекологична помощ”** е разработен на актуална тема, добре поставен и изпълнен като научно изследване, лично дело на докторантката, има приноси с познавателен и практико-приложен характер, както и предложения за нов тип организационно планиране. Приносите и потенциалът за приложение на предложенията са в областта на управление на общественото здраве. С тази си характеристика трудът напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ПРАС на МУ-Варна. С пълна убеденост давам положително становище на дисертационния труд и предлагам на членовете на Научното жури също да гласуват положително на **Светлана Йоргова Радева** да бъде

присъдена образователната и научна степен „доктор” по научната специалност „Управление на общественото здраве”.

08.09.2020 г

Член на НЖ:

доц. Н. Фесчиева, дм